

Kulturdepartementet

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

15/998 - 1 / BMA

16.07.2015

Forslag om endringer i organiseringen av Det praktisk-teologisk seminar (PTS) og Kirkelig utdanningscenter i Nord (KUN) - høringsvar fra Misjonshøgskolen

Misjonshøgskolen (MHS) takker for anledningen til å avgi høring om ny organisering av Det praktisk-teologiske seminar (PTS) og Kirkelig utdanningscenter i Nord (KUN).

MHS er særlig opptatt av hvordan de foreslåtte løsningene i høringsnotatet samlet sett står i fare for å tegne et institusjonslandsskap innen praktisk-teologisk utdanning, og dermed også teologisk utdanning, som vil gi en ressursmessig ulikebehandling og langsiktig skjevfordeling.

Det praktisk-teologiske seminar til UiO?

MHS støtter at PTS knyttes til en utdanningsinstitusjon for å sikre den akademiske forankringen for utdanning og forskning. Ettersom praktisk-teologisk utdanning med sikte på full cand.theol.-grad for øvrig skjer i form av sterk integrasjon av teoretiske og praktiske disipliner, er dette en naturlig løsning. Dette synspunktet gir også føringer for ny organisering av KUN.

Det er ingen tvil om at den foreslåtte løsningen, forstått som en intern omorganisering og virksomhetsoverdragelse innenfor staten, er en trygg og skånsom løsning for de tilsatte ved Det praktisk-teologiske seminar. Dette bevarer PTS sin samlede kompetanse og sikrer fagmiljøets integritet. Notatet argumenter for dette særlig utfra arbeidsgivers forpliktelser gitt i arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven.

Det hører likevel med til bildet at diskusjonen om PTS' fremtid i lys av endrede relasjoner mellom stat-kirke har pågått i lang tid mellom ulike aktører, og i ulike konstellasjoner. MHS mener derfor at departementet som eier av PTS har hatt tid på seg til å forberede andre muligheter for organiseringen av praktisk-teologisk utdanning enn det som i høringsnotatet foreslås. Slike muligheter burde ha kommet de to andre cand.theol.-institusjonene til gode. I praksis svekker den foreslåtte løsningen konkurranseevnen til MHS og Det teologiske Menighetsfakultet (MF) på den praktisk-teologiske arenaen, både innenfor grunnutdanning og videreutdanning.

Det blir derfor feil når høringsnotatet argumenterer med at den foreslåtte løsningen nærmest er nødvendig for å sikre fortsatt presteutdanning ved Det teologiske fakultet. UiO/TF har, og har hatt, som MHS og MF, full anledning til å omdisponere lærerressurser og studieplasser innenfor egne budsjetter for å kunne tilby og sikre en praktisk-teologisk utdanning, og dermed en komplett og integrert cand.theol.-utdanning. Av samme grunn svekkes også synspunktet om at den foreslåtte løsningen er nødvendig for å sikre integrasjon av teori og praksis. Det står den enkelte institusjon fritt, statlig som privat, å tilrettelegge sine studier på den måten man ønsker, så lenge studiet er godkjent av NOKUT eller skjer innenfor egne akkrediteringsfullmakter.

MHS opplever det paradoksalt at det med den foreslåtte løsningen skjer en betydelig styrking av ressurstilgangen til den teologiske utdanningen/presteutdanningen ved en statlig, sekulær institusjon, når selve utgangspunktet for forslagene nyorganisering av praktisk-teologisk utdanning ved PTS og KUN er en oppløsning av båndene mellom stat og kirke.

Dette paradokset kommer på toppen av en allerede skjev ressursfordeling til teologisk og praktisk-teologisk utdanning ved de ulike institusjonene, hvor MHS og MF i praksis dag forestår en betydelig subsidiering av den praktisk-teologiske utdanningen gjennom annen virksomhet og gaveinntekter. For MHS' vedkommende tillater dette, med betydelig intern subsidiering, en total bemanning ved vårt praktisk-teologiske seminar på i underkant av 3 årsverk, mens dette for PTS' vedkommende er på (fullfinansierte) 8 årsverk. Denne situasjonen oppfattes av MHS som urimelig all den tid MHS og MF hver for seg utdanner flere teologiske kandidater enn TF/PTS har gjort de senere årene (jf. Database for høgre utdanning).

MHS oppfatter at denne situasjonsbeskrivelsen er «skrevet ut» av høringsnotatet.

Det som også er marginalisert i notatet, er MHS sin tilknytning til Dnk. Det sies at PTS og KUN «er knyttet til Den norske kirke gjennom sitt formål» (s. 6), mens «MHS og MF utdanner blant annet prester til tjeneste i Den norske kirke, men er private høyskoler og ikke formelt knyttet til Den norske kirke». MHS er også gjennom sitt formål knyttet til Den norske kirke, ved dennes bekjennelsesgrunnlag (MHS' vedtekter § 3: «Misjonshøgskolen baserer sin virksomhet på Den hellige skrift og Den norske kirkes bekjennesskrifter»).

Den løsningen som foreslås for PTS vil dermed bidra til en ulikebehandling av de teologiske utdanningsstedene. Dersom den virksomhetsoverdragelsen skjer som er foreslått i høringsnotatet, mener MHS det derfor vil være rimelig at det enten blir frigitt midler (fra Kulturdepartementet) eller tilført midler (fra Kunnskapsdepartementet) for å styrke den praktisk-teologiske utdanningen ved MHS og MF. En slik styrking kan for eksempel knyttes til det som i høringen omtales som «spørsmål som gjelder tilretteleggelsen av praksiselementet og veiledningen i presteutdanningen». MHS mener at en slik styrking av MHS som praktisk-teologisk utdanningsinstitusjon, også vil sikre nødvendig bredde i rekrutteringen til Dnk, både geografisk og profilmessig, jf. høringsnotatet pkt. 3.3.

Kirkelig utdanningssenter i Nord til Den norske kirke?

Når det gjelder Kirkelig utdanningssenter i Nord, er MHS opptatt av at KUNs rolle for rekruttering, utdanning og videreutdanning i Nord-Norge videreføres og evt. styrkes, samtidig som KUNs akademiske tilknytning sikres. KUN har også gitt viktige bidrag til fleksibel utdanning for yrkesaktive personer fra hele landet, noe som igjen har bidratt til viktig rekruttering til kirkelige stillinger, særlig i Nord-Norge.

Når KUNs fremtid diskuteres, er det for MHS avgjørende at den kirkelige og akademiske tilknytningen sikres samtidig. Dette sikres primært gjennom eierskap, styring og kriterier for tilsetninger.

MHS er for det første kritisk til at Den norske kirke skal overta KUN, rett og slett fordi det ikke tilhører Dnks primæroppgave å drive høyere utdanning. Det kunne det i prinsippet ha vært, men en slik ambisjon er urealistisk i dagens situasjon. All den tid den praktisk-teologiske utdanning er, og har vært, tett integrert med akkrediterte utdanningsinstitusjoner og integrerte studieløp, som også har vært tilfelle for KUN, bør et «utdanningssenter» knyttes til en utdanningsinstitusjon, både når det gjelder eierskap og drift. Det vil videre være problematisk om Dnk knytter seg til én bestemt praktisk-teologisk utdanning, med den fare for ulikebehandling dette innebærer i en ellers konkurranseutsatt utdanningssektor.

KUN vil uavhengig av primær tilknytning ha behov for å knytte seg til flere typer utdanningsinstitusjoner ettersom ingen utdanningsinstitusjoner alene vil kunne dekke alle fagområder som er representert ved KUNs faglige portefølje. I en slik situasjon vil MHS mene at det vil være en fordel å ha en primær tilknytning til én

institusjon med en klar kirkelig tilknytning, som også innehar en betydelig bredde i de største utdanningsløpene. MHS vil i denne situasjonen foreslå for departementet at KUN knyttes til den nye kirkelige og verdibaserte vitenskapelige høgskolen som har planer om å fusjonere 1.1.16. Ved denne høgskolen vil diakon- og presteutdanningene ved Diakonhjemmet Høgskole og Misjonshøgskolen bli videreført, samt utdanningstilbud for trosopplærere. I tillegg vil ledelses- og kulturfag inngå som viktige og integrerte spesialområder. Den nye høgskolen vil i sine vedtekter basere seg på kirketilhørigheten til eierne, som i tre av fire tilfeller (og 90 % av eierskapet) vil være Den norske kirke. Samtidig vil formålet med å utdanne til diakon- og prestedtjeneste i Den norske kirke uttrykkes entydig i vedtektene.

Den nye høgskolen vil videre utvikle særlig kompetanse på flercampusdrift, med virksomhet i tre regioner. Et slikt regions- og desentralisert fokus, vil etter vår mening kunne gi en god ramme for å videreføre og evt styrke KUN, ikke bare som en satellitt, men som en del av integrerte løsninger for både utdanning, forskning og formidling.

Til sist mener MHS også at den kombinasjonen av fokus på urbefolkning, misjon og migrasjon som Kirkenes verdensråd har «samlokalisert» i sin interne organisasjon og kommisjonsstruktur den senere tid, kan gi en naturlig forbindelse mellom KUN og en ny høgskole.

Dersom Kulturdepartementet (evt. det nye rettssubjektet for Dnk etter en evt. virksomhetsoverdragelse) velger en slik løsning for KUN, vil det være langt enklere for MHS å akseptere den første løsningen for PTS. Samlet sett handler dette om uttegningen av det institusjonelle landskapet for kirkelige utdanninger med tilknytning til og relevans for Den norske kirke. Her bør man etterstrebe likebehandling og balanse, noe som for øvrig er en forutsetning for behandlingen av institusjoner som er underlagt Universitets- og høgskoleloven.

I den historiske situasjonen som denne høringen omhandler, bør man derfor for det første sikre kirkelig relevans og akademisk forankring, samtidig som man også tilstreber mangfold, bredde og særpreg i rammen av solide utdanningsinstitusjoner.

Vennlig hilsen

Bård Mæland
Rektor
E-post: baard.maeland@mhs.no
Tlf.: 51 51 62 19

Dokumenter fra Misjonshøgskolen er elektronisk signert.